

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Havlíčkův Brod 2.5.2011
čj. SRS 033848/2011

Oblastní odbor SRS
Smetanovo nám. 279
580 01 Havlíčkův Brod

Zpráva č. 5 oblastního odboru HAVLÍČKŮV BROD o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 25.4.–1.5.2011

1. Počasí

Ve sledovaném období panovalo počasí odpovídající tomuto měsíci – klasické aprílové. Téměř po celé oblasti byly zaznamenány bouřky s charakteristickými průvodními jevy. Jednalo se o místní velmi intenzivní dešťové srážky doplněné na mnoha místech i kroupami. K poškození porostů došlo jen ojediněle a v poměrně malé míře. Stopy po kroupách jsou hlášeny z okresů Chrudim /kú Nasavrky, Lukavice, Podlíšťany a na Hlinecku/ a Havlíčkův Brod /kú Věž, Boňkov/. U obce Věž došlo vlivem prudkého deště k splavení pole čerstvě osetého hořčicí. Množství srážek lze velice obtížně stanovit – velmi rozdílné úhrny byly i na místech vzdálených od sebe jen několik stovek metrů. Jsou lokality, kde bylo naměřeno za uplynulý týden více než 30 mm, ale proti tomu jsou místa, kde nebyla překročena hranice 5 mm. Nadále tak zůstává vážným problémem nedostatek vláhy v půdě. Naměřené ranní teploty se sice ještě výjimečně přibližovaly k nule, ale žádná nová poškození rostlin vlivem mrazu nebyla hlášena. Denní se pohybovaly v příjemné oblasti okolo 15 °C.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Dosavadní průběh počasí zapříčinil zvýšení populace téměř všech škůdců. I nadále se projevuje trend dřívějších prvních výskytů většiny sledovaných druhů. Ten je samozřejmě odvislý od vývojového stadia rostlin – odhadem se jedná o 10 až 14 dnů. Proti tomu se dosud neprokázal očekávaný nárůst houbových chorob. Důvodem je zřejmě již zmiňovaný nedostatek vláhy. V současné době probíhá aplikace pesticidů a přihnojování porostů. Oproti předchozím rokům se znatelně zvýšila intenzita hnojení minerálními především dusíkatými hnojivy z důvodu očekávaného nárůstu výkupních cen zemědělských komodit. V závěrečné fázi je sázení brambor a setí kukuřice.

OBILNINY

Porosty ozimých obilovin vykazují dobrý stav a pouze v místech s nedostatkem vláhy dochází k odumírání nejslabších odnoží. Na plochách s vyšším výskytem houbových chorob probíhá aplikace fungicidů. Nadále jsou porosty přihnojovány tekutými hnojivy. V okrese Ústí nad Orlicí a Hradec Králové budou odebrány vzorky ozimých obilovin z důvodu podezření na výskyt viróz. Jarní obiloviny odnožují a současné době u nich probíhá herbicidní ošetřování.

PŠENICE OZIMÁ (RF 29–32 BBCH)

V okresech Chrudim /lokality Mířetice a Dachov/ a Havlíčkův Brod /lokality Golčův Jeníkov a Skryje/ byl pozorován střední výskyt **tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** a první výskyt je hlášen též z okresu Svitavy.

Přetrvávající slabé až střední výskyty **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)** jsou hlášeny téměř z celé sledované oblasti. K použití fungicidů došlo pouze ojediněle a to v okresech Havlíčkův Brod a Svitavy.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51(metání). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

V teplejších lokalitách sledované oblasti /okresy Pardubice, Hradec Králové, Jičín, Chrudim/ jsou zaznamenávány střední výskyty dospělců **kohoutků (*Oulema sp.*)**. Ostatní okresy hlásí výskyty slabé. V okresech Pardubice a Náchod byly zjištěny první výskyty jejich vajíček.

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vyhlýchých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vyhlýchých larev.

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vyhlýchých více jak 50 % larev.

JEČMEN OZIMÝ (RF 29–31 BBCH)

Přetrvává napadení porostů **padlím ječmene (*Blumeria graminis*)**. Na většině území je hodnoceno jako slabé, pouze lokalita Radim v okrese Jičín hlásí silný výskyt.

Fungicidní ošetření se provádí v kombinaci proti komplexu listových chorob obvykle od růstové fáze BBCH 30. Je třeba střídat skupiny fungicidních účinných látek s cílem oddálit vznik rezistence patogena

Střední napadení porostu **sít'ovitou a okrouhlou skvrnitostí ječmene (*Pyrenophora teres*)** bylo zjištěno v lokalitě Radim /okres Jičín/ a pouze slabé výskyty v lokalitách Řepníky /okres Ústí nad Orlicí/ a Kundratice /okres Žďár nad Sázavou/.

Ošetřuje se při výskytu 5% a více napadených rostlin (BBCH 29 a 37)

Výskyt **kohoutků (*Oulema sp.*)** je obdobný jako u pšenice ozimé.

JEČMEN JARNÍ (RF 15-25)

Byl hlášen výskyt **sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** na Chrudimsku v k.ú. Švihov /napadení střední/ a Náchodsku k.ú. Ohnišov /napadení slabé/.

Na rostlinách se objevují první požerky od **kohoutků (*Oulema sp.*)**.

OLEJNINY

Porosty řepky ozimých jsou převážně ve velmi dobrém stavu a zatím je předpoklad dobrých výnosů. V současné době je třeba se zaměřit na insekticidní ochranu. Z celé oblasti je signalizován vzrůstající výskyt živočišných škůdců. V lokalitách s vysokými srážkami se objevily rozprasky stonků – hlášeno z okresů Havlíčkův Brod, Náchod a Ústí nad Orlicí.

ŘEPKA OZIMÁ (RF 55–63 BBCH)

V okrese Hradec Králové byla poprvé pozorována imaga **bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicaea*)** a to v lokalitě Humberky.

Sledované období je charakteristické vzrůstající intenzitou náletu **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)**. I přes udržování insekticidní clony jsou zjišťované hodnoty v porostech velmi vysoké a v okresech Jičín, Havlíčkův Brod, Svitavy, Ústí nad Orlicí a Žďár nad Sázavou hodnoceny jako silný výskyt /více než 10 brouků na 1 vrcholové květenství/.

V porostu k.ú. Vraclav /okres Ústí nad Orlicí/ bylo zjištěno silné napadení stonků (70%) larvami **krytonosce řepkového (Ceutorhynchus napi)**.

Téměř z celé oblasti jsou hlášeny výskyty **krytonosce šešulového (Ceutorhynchus obstructus)** a to v různé intenzitě podle lokality /teploty/ a úrovně insekticidní ochrany.

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Chemická ochrana proti šešulovým škůdcům se provádí dle růstové fáze a prahu škodlivosti: do BBCH 60 - práh škodlivosti 1 brouk/1 rostlina

od BBCH 60 - práh škodlivosti při nízkém výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk/1 rostlina

při silném výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk/2 rostliny

HOŘČICE BÍLÁ (RF 10-13)

Porost založený v k.ú. Boňkov /okres Havlíčkův Brod/ byl silně poškozen **dřepčíkem olejovým (Psylliodes chrysocephalus)**.

MÁK SETÝ (RF 10-20)

Z okresu Hradec Králové /k.ú. Světí, Neděliště/ je hlášen výskyt **plísně makové (Peronospora arborescens)**.

Problémem zůstává přemnožení některých druhů zvěře – především **prasete divokého (Sus scrofa)**. Silně poškozeno rytím (na hranici zaorávky) je 20ha porostu v k.ú. Pazucha na Svitavsku /předplodina kukuřice/.

OKOPANINY

CUKROVKA (RF 13-23)

Na lokalitě Medlešice okr. Chrudim byl zaznamenán slabý okus způsobený **maločlencem čárkovaným (Atomaria linearis)** a ve stejném okrese došlo k poškození porostu kroupami /k.ú. Markovice/.

Na brslenech v lokalitách Škudly /Pardubice/ a Tisovec /Chrudim/ zjištěny první výskyty okřídlených samiček **mšice makové (Aphis farae)**.

OVOCNÉ DŘEVINY

JABLOŇ (RF 21-27)

Na zahrádkách v Hradci Králové byly zaznamenány střední výskyty **padlí jabloňového (Podosphaera leucotrichs)**.

I přes provedené chemické ošetření byl zjištěn střední výskyt larev **květopase jabloňového (Anthomonus pomorum)** v květních poupatech - lokalita Ulibice na Jičínsku.

Ve stejné lokalitě byl také zaznamenán první výskyt **obaleče jablečného (Cydia pomonella)** ve feromonovém lapači.

Na Jičínsku /lokalita Lužany/ byl pozorován velmi silný výskyt pářících se dospělců **listohloda obecného (Phyllobius oblongus)** – místy také patrný žír.

Ohniskovité silné výskyty **svilušky ovocné (Panonychus ulmi)** byly zaznamenány v okrese Hradec Králové /lokality Předměřice, Smiřice a Lhota pod Libčany/.

SLIVOŇ (RF 59-63)

První úlovky **obaleče švestkového (Cydia funebrana)** jsou postupně hlášeny z dalších lokalit okresů Havlíčkův Brod, Chrudim a Jičín.

MERUŇKA (RF 63 BBCH)

Plošně, téměř po celém okrese Hradec Králové zjištěny výskyty **moniliové spály (Monilinia laxa)**.

OKRASNÉ ROSTLINY

Ve zvýšené míře se na liliích vyskytuje **chřestovníček liliový (*Lilioceris lili*)** – hlášeno z okresů Havlíčkův Brod a Náchod.

Z Jičínska je hlášen střední výskyt **mšic (*Aphididae*)** a byly zjištěny housenice **pílatky růžové (*Allantus cinctus*)** a jejich pozerky – to vše na růžích v zahrádkách /lokalita Jičín/.

OKRASNÉ DŘEVINY

Laboratorně bylo potvrzeno zvětšování teritoria výskytu **štítenky katalpové (*Pseudaulacaspis pentagona*)** – nově zjištěna na katalpách na náměstí v Holicích na Pardubicku.

Nově jsou také hlášeny první výskyty **klíněnky jírovcové (*Cameraria ohridella*)** na jírovci maďalu z okresů Havlíčkův Brod, Hradec Králové, Jičín a Náchod.

Za oblastní odbor zpracoval: Ing. Jiří Jůzl